מאי. לגופיה הוא דאתני לגבי דליטמי ליהו אתריני לה אי דלמא ל"ש: **מתני' עד שתפרכם.** דמי לא מפרכם קיס להו לרגלן דטרפה נמצאתה קודם גמר שחיטתה כדאמרינן בגמרא: **אם זינקה.** כדרך שהבהמות נופלות בגרונם [ג] והדם מקלח ומזנק בכח: זינוק.

מתני' השוחט בלילה. [ג] בהמה מסוכנת שנשחטה בלילה ולא ידע בי פילכסה: **ולמחר השכים ומצא.** כותלי בית שחיטת הלוחר מלאים דם כשרה מפני שזינקה: **וכמדת ר"א.** דאמר לה בזינוק אמרה ר"ש: **אחד בהמה דקה ואחד בהמה גסה.** לריכות פילכוס אם היא מסוכנת: **שפשטה ידה.** בגמר שחיטתה: **ולא החזירה.** פסולה אם היתה מסוכנת לפי שאין זה פילכוס אלא כן דרכה בשעת נתת נפשה אבל גסה לאו מסוכנת בהכי: **גמ' ממאי דשריא.** ואפילו בפילכוס ומהדרינן **וממאי תיסק** [ד] **אדעתין למיפרי.** דבעי קרא למשרית: **לאו חיה היא.** ואפילו מפרכסת ומנח לן דשריא: **מדאמר רחמנא נבלה לא תאכל.** ופשה נבלה מסוכנת הוי קודם שחיטתה: **מבלי.** דקודם שחיטה כי הוה מסוכנת שריא דמי קודם שחיטה לפילכל מזמן שחיט לאחר שחיטה מי שריא לה: **ופרכינן דלמא היינו נבלה היינו מסוכנת.** וקודם שחיטה מצטמצמת קרי לה נבלה ומשמעינן רחמנא דקאי עלה [ה] נבלה נמי דמי מזמן שחיט לאו בהמה אשר היא לכם לאכלה הנוגע בנבלתה לאחר מיתה הוא דקרייה רחמנא נבלה מחיים לא אקרי נבלה ודלמא לעולם אימא לך היינו נבלה היינו מסוכנת מחיים בעשה לאחר מיתה בלאו אלא מדאמר רחמנא [ו]טרפה לא תאכל מכלל דמסוכנת שריא דאי ס"ד מסוכנת אסירא השתא מסוכנת דלא מחסרא אסירא טרפה מיבעיא ודלמא היינו טרפה היינו מסוכנת ולעבור עליו בלא תעשה וא"כ נבלה דכתב רחמנא ל"ל ומה מחיים קאי עלה בלאו ועשה לאחר מיתה מיבעיא ודלמא היינו נבלה היינו טרפה היינו מסוכנת ולעבור עליו בשני לאוין ועשה אלא מהכא [ז]וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלוהו [ח]ואמר מר למאי הלכתא אמרה התורה [ט] [י]יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב יבא איסור טרפה ויחול על איסור חלב ואי

גמ' מאי דשריא. ואפילו בפילכוס ומהדרינן **וממאי תיסק אדעתין למיפרי.** דבעי קרא למשרית: **לאו חיה היא.** ואפילו מפרכסת ומנח לן דשריא: **מדאמר רחמנא נבלה לא תאכל.** ופשה נבלה מסוכנת הוי קודם שחיטתה: **מבלי.** דקודם שחיטה כי הוה מסוכנת שריא דמי קודם שחיטה לפילכל מזמן שחיט לאחר שחיטה מי שריא לה: **ופרכינן דלמא היינו נבלה היינו מסוכנת.** וקודם שחיטה מצטמצמת קרי לה נבלה ומשמעינן רחמנא דקאי עלה [ה] נבלה נמי דמי מזמן שחיט לאו בהמה אשר היא לכם לאכלה הנוגע בנבלתה לאחר מיתה הוא דקרייה רחמנא נבלה מחיים לא אקרי נבלה ודלמא לעולם אימא לך היינו נבלה היינו מסוכנת מחיים בעשה לאחר מיתה בלאו אלא מדאמר רחמנא [ו]טרפה לא תאכל מכלל דמסוכנת שריא דאי ס"ד מסוכנת אסירא השתא מסוכנת דלא מחסרא אסירא טרפה מיבעיא ודלמא היינו טרפה היינו מסוכנת ולעבור עליו בלא תעשה וא"כ נבלה דכתב רחמנא ל"ל ומה מחיים קאי עלה בלאו ועשה לאחר מיתה מיבעיא ודלמא היינו נבלה היינו טרפה היינו מסוכנת ולעבור עליו בעשה ולא תעשה א"כ נבלה דכתב רחמנא ל"ל ומה מחיים קאי עלה בלאו ועשה לאחר מיתה מיבעיא ודלמא היינו נבלה היינו טרפה היינו מסוכנת ולעבור עליו בשני לאוין ועשה אלא מהכא [ז]וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלוהו [ח]ואמר מר למאי הלכתא אמרה התורה [ט] [י]יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב יבא איסור טרפה ויחול על איסור חלב ואי

כי מהניא חבת הקדש לפסולי גופיה. הסמ"ג מסקינן דמדאוריימא קמיבעיי ליה אבל מדרבנן מודו דמועין בו רשמון ושני וכן משמע לרבנן והא לאמר בפ"ק דפסחים (דף כ.) גבי מתנו שנמלפת בשבר שבשר טמא הלי בשר לחבשבן בשמי אי בחיצת הקדש חיימר דמהני חיצת הקדש לפסולת דגופיה למימני ניה רשמון ושני מי מהני וכ"ת ס"ע תפשוט הא דבעי ר"ל כו' הוה מלי לשנויי [ו] הא דר"ל מדאוריימא בעי אלא שפיר משני שם כגון שהעבירה בהבר ועוד משום לרבב יוסף לעיל בעי נמי מיירי מדרבנן ופ"ת תפשוט דר"ל מדרבי יוסי ב"ר חנינא לאמר משקי בית המטבחים היו וחם מהני חיצת הקדש למימני ניה רשמון ושני מנ"מ בהכשרו וי"ל דנפקא מינה לענין כמה דבריס שהיו מביאים בעזרה וגם חולין היו מביאים לאכול עם המעות והזמיים כדי שיהו נאכלים על השובע כדאמר בהקומץ רבה (מנחות דף כח.):

השוחט את המסוכנת. אפילו לכתחלה שרי ונקט לשון דיעבד משום דבעי למיתני עד שתפרכם: **שאינה חיה לא תאכל.** בריס אלו טרפות (לקמן דף מב. [ד]) דריס מהאי קרא דטרפה אינה חיה והייט לפי המסקנא דשמעתין דלא שמעינן:

השתא מחיים אסורה לאחר מיתה מיבעיא. הסמ"ג סבר דסמס נבלה מסוכנת היא קודם מיתה ולהכי דייק שפיר דאי קודם מיתה אסורה פשיטא דמיתה לא שריא לה כדפירש בקונטרס ומיד הוה מצי למפרך דלמא אמי קרא לנבלה דלא [ח] מכח מסוכנת וכגון שעשאה גיסטרא אלא דנטר עד סוף המסקנא אבל אין לפרש דאפילו אפשר לנבלה שלא היתה מסוכנת מעיקרא מ"מ דייק דמדאסר רחמנא מסוכנת משום דקרויה נבלה למיתה כ"ש בהמה שמתה לגמרי דאסר רחמנא טרפה אפ"ה אינטריך לאסור נבלה משום טרפה מיאסרא אין לפרש דאפילו אי כך דא"כ [ט] אמאי פריך בסמקנא דלמא אמי קרא לאסור נבלה מכח מסוכנת מעיקרא כגון שעשאה גיסטרא אלא דאין זה קל ומומר לאיסור מסוכנת אמיר דאל מחייס דאמרינן בפרק בתרא דעוף (דף ע.) דלא יליפינן נבלה מטרפה משום דאמיר לאסורה מחייס וס"ת נמאי [י]דפריך אי אמרת נמי מסוכנת שריא מקמי מיתה אינטריך קרא לאסור נבלה הא אסורה מחייס משום איסור שניתה דכתיב לכלבם תשליכון אותו ואי נמי מיירי מדרבנן וס"ת תפשוט דר"ל מדרבי יוסי ב"ר חנינא לאמר משקי בית המטבחים היו וחם מהני חיצת הקדש למימני ניה רשמון ושני מנ"מ בהכשרו וי"ל דנפקא מינה לענין כמה דבריס שהיו מביאים בעזרה וגם חולין היו מביאים לאכול עם המעות והזמיים כדי שיהו נאכלים על השובע כדאמר בהקומץ רבה (מנחות דף כח.):

השתא מחיים אסורה לאחר מיתה מיבעיא. הסמ"ג סבר דסמס נבלה מסוכנת היא קודם מיתה ולהכי דייק שפיר דאי קודם מיתה אסורה פשיטא דמיתה לא שריא לה כדפירש בקונטרס ומיד הוה מצי למפרך דלמא אמי קרא לנבלה דלא [ח] מכח מסוכנת וכגון שעשאה גיסטרא אלא דנטר עד סוף המסקנא אבל אין לפרש דאפילו אפשר לנבלה שלא היתה מסוכנת מעיקרא מ"מ דייק דמדאסר רחמנא מסוכנת משום דקרויה נבלה למיתה כ"ש בהמה שמתה לגמרי דאסר רחמנא טרפה אפ"ה אינטריך לאסור נבלה משום טרפה מיאסרא אין לפרש דאפילו אי כך דא"כ [ט] אמאי פריך בסמקנא דלמא אמי קרא לאסור נבלה מכח מסוכנת מעיקרא כגון שעשאה גיסטרא אלא דאין זה קל ומומר לאיסור מסוכנת אמיר דאל מחייס דאמרינן בפרק בתרא דעוף (דף ע.) דלא יליפינן נבלה מטרפה משום דאמיר לאסורה מחייס וס"ת נמאי [י]דפריך אי אמרת נמי מסוכנת שריא מקמי מיתה אינטריך קרא לאסור נבלה הא אסורה מחייס משום איסור שניתה דכתיב לכלבם תשליכון אותו ואי נמי מיירי מדרבנן וס"ת תפשוט דר"ל מדרבי יוסי ב"ר חנינא לאמר משקי בית המטבחים היו וחם מהני חיצת הקדש למימני ניה רשמון ושני מנ"מ בהכשרו וי"ל דנפקא מינה לענין כמה דבריס שהיו מביאים בעזרה וגם חולין היו מביאים לאכול עם המעות והזמיים כדי שיהו נאכלים על השובע כדאמר בהקומץ רבה (מנחות דף כח.):

השתא מחיים אסורה לאחר מיתה מיבעיא. הסמ"ג סבר דסמס נבלה מסוכנת היא קודם מיתה ולהכי דייק שפיר דאי קודם מיתה אסורה פשיטא דמיתה לא שריא לה כדפירש בקונטרס ומיד הוה מצי למפרך דלמא אמי קרא לנבלה דלא [ח] מכח מסוכנת וכגון שעשאה גיסטרא אלא דנטר עד סוף המסקנא אבל אין לפרש דאפילו אפשר לנבלה שלא היתה מסוכנת מעיקרא מ"מ דייק דמדאסר רחמנא מסוכנת משום דקרויה נבלה למיתה כ"ש בהמה שמתה לגמרי דאסר רחמנא טרפה אפ"ה אינטריך לאסור נבלה משום טרפה מיאסרא אין לפרש דאפילו אי כך דא"כ [ט] אמאי פריך בסמקנא דלמא אמי קרא לאסור נבלה מכח מסוכנת מעיקרא כגון שעשאה גיסטרא אלא דאין זה קל ומומר לאיסור מסוכנת אמיר דאל מחייס דאמרינן בפרק בתרא דעוף (דף ע.) דלא יליפינן נבלה מטרפה משום דאמיר לאסורה מחייס וס"ת נמאי [י]דפריך אי אמרת נמי מסוכנת שריא מקמי מיתה אינטריך קרא לאסור נבלה הא אסורה מחייס משום איסור שניתה דכתיב לכלבם תשליכון אותו ואי נמי מיירי מדרבנן וס"ת תפשוט דר"ל מדרבי יוסי ב"ר חנינא לאמר משקי בית המטבחים היו וחם מהני חיצת הקדש למימני ניה רשמון ושני מנ"מ בהכשרו וי"ל דנפקא מינה לענין כמה דבריס שהיו מביאים בעזרה וגם חולין היו מביאים לאכול עם המעות והזמיים כדי שיהו נאכלים על השובע כדאמר בהקומץ רבה (מנחות דף כח.):

השתא מחיים אסורה לאחר מיתה מיבעיא. הסמ"ג סבר דסמס נבלה מסוכנת היא קודם מיתה ולהכי דייק שפיר דאי קודם מיתה אסורה פשיטא דמיתה לא שריא לה כדפירש בקונטרס ומיד הוה מצי למפרך דלמא אמי קרא לנבלה דלא [ח] מכח מסוכנת וכגון שעשאה גיסטרא אלא דנטר עד סוף המסקנא אבל אין לפרש דאפילו אפשר לנבלה שלא היתה מסוכנת מעיקרא מ"מ דייק דמדאסר רחמנא מסוכנת משום דקרויה נבלה למיתה כ"ש בהמה שמתה לגמרי דאסר רחמנא טרפה אפ"ה אינטריך לאסור נבלה משום טרפה מיאסרא אין לפרש דאפילו אי כך דא"כ [ט] אמאי פריך בסמקנא דלמא אמי קרא לאסור נבלה מכח מסוכנת מעיקרא כגון שעשאה גיסטרא אלא דאין זה קל ומומר לאיסור מסוכנת אמיר דאל מחייס דאמרינן בפרק בתרא דעוף (דף ע.) דלא יליפינן נבלה מטרפה משום דאמיר לאסורה מחייס וס"ת נמאי [י]דפריך אי אמרת נמי מסוכנת שריא מקמי מיתה אינטריך קרא לאסור נבלה הא אסורה מחייס משום איסור שניתה דכתיב לכלבם תשליכון אותו ואי נמי מיירי מדרבנן וס"ת תפשוט דר"ל מדרבי יוסי ב"ר חנינא לאמר משקי בית המטבחים היו וחם מהני חיצת הקדש למימני ניה רשמון ושני מנ"מ בהכשרו וי"ל דנפקא מינה לענין כמה דבריס שהיו מביאים בעזרה וגם חולין היו מביאים לאכול עם המעות והזמיים כדי שיהו נאכלים על השובע כדאמר בהקומץ רבה (מנחות דף כח.):

דלמא היינו נבלה היינו מסוכנת. מין [יא] לפרס ההיא דבסמוך **השתא מסוכנת דלא מחסרא אסורה טרפה מיבעיא.** וכ"ת מעיקרא לטרפה לא מסקינן כגון דיתיר כיון דכל יתר כעצול מי הא נמי מיסתר ונפלה נמי משוה כמסקינן: **ודלמא היינו טרפה היינו מסוכנת.** [יב] הא פירוטו ההיא לעיל דהסמ"ג נעי למימר דכל מסוכנת קרי לה טרפה דשון מסוכנת לעומת קרוב למות בין מיסקינן בין לא מיסקינן וק"ק לעיל דפריך היינו נבלה היינו מסוכנת לא קאמר לעשוי עליו בעשה ולא תעשה כדקאמר הכא:

ומה

מסורת הש"ס

גמ' ג) גי' רש"ל ורס"ל רבן גמליאל **ג)**[לקמן לח:] **ג)**[לקמן מכ.] **ד)** זבחים ע. [לקמן קב.] **תוס' ה)** דפרישים רס"ל **ו)**[ועיין תוס' לקמן קכ. ד"ה מה וכו']

הגהות הב"ח

(ג) תוס' ד"ה כי מהניא וכו' ומצי כי קמיבעיי:

הגהות

תוס' ד"ה כי מהניא. דלר"י דלעיל בעי נמי מדרבנן. כל"ל:

(רש"ם)

תורה אור

גמ' א) דַּבֵּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הַחַיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ:
(ויקרא יא, ג)

ב) לֹא תֹאכְלוּ כָּל נְבֵלָה לַגֵּר אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וַאֲכָלָהּ אוֹ מָכֹר לָנָכְרִי כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיי אֱלֹהֶיךָ
לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ:
(דברים יד, כא)

ג) וְכִי יָמוּת מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הִיא לָכֶם לְאָכְלָה הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָהּ יִטְמָא עַד הָעָרֶב:
(ויקרא יא, לט)

ד) וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבְשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן אֹתוֹ:
(שמות כב, ל)

ה) וְחֵלֶב נְבֵלָה וְחֵלֶב טְרֵפָה יֵעָשֶׂה לְכָל מְלָאכָה וְאָכֹל לֹא תֹאכְלֻהוּ:
(ויקרא ז, כד)

רש"י ו) חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם כָּל חֵלֶב וְכָל דָּם לֹא תֹאכֵלוּ:
(ויקרא ג, יז)

פניני רש"י

זאת החיה. לרני מיס זאת מיס:
(לקמן מב.)

מסכת זבים

פרק א' המשך משנה א'

אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יְהוּדָה, מוֹדִים בֵּית שַׁמַּאי בָּזֶה שֶׁאֵינוֹ זָב בְּמָזוֹר. וְעַל מָה נֶחְלְקוּ, עַל הָרוֹאֶה שְׁתַּיִם אוֹ אַחַת מְרֻבָּה כְּשְׁתַּיִם, וּבַשֵּׁנִי הִפְסִיק, וּבַשְּׁלִישִׁי רָאָה אַחַת, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, זָב גְּמוּר. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, מִטַּמֵּא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, וְצָרִיךְ בִּיאַת מַיִם חַיִּים, וּפָטוּר מִן הַקָּרְבָּן:

עין משפט נר מצוה

קיב א ב מיי' פ"ד מהל' מאכלות אסורות הל"ד סמג לאוין קלד טוש"ע יו"ד ס' י סעיף ג:
קיג ג מיי' שם פ"ו הל"ב:

רבינו גרשום

ומאי תיסוק אדעתין דאסירא. כלומר מינה תלמד ומאי תיסק אדעתין דאסירא: זאת החיה אשר תאכלו. כלומר למה אמרת מאי תיסק אדעתין דאסירא דכתיב זאת החיה אשר תאכלו כו': ומחיים בעשה. כלומר [שאינה חיה לא תאכל] טרפה מיבעיא: כלומר דמחסרא כגון ניטל הטחול[ו] ניטלו הכליות ניטל ירך וחלל שלה: ולעבור עליו בעשה ולא תעשה. כלומר בעשה חיה אכול לא תעשה ובשר בשדה טרפה לא תאכלו:

ו) כדבני ג"ע דהם בעטל הטחול או בעטל הכליות תגן בהדיה דכתיב ונלפה דע"ם הוא וע"ל בעטל הכבד ולא נפמיל איתנו לנוס או שבעטלו לומת הנגדין בעטל הירך וכו'.

שיטה מקובצת

ז) יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב נ"ב עי' תוס' כריתות דף כג ע"א: **ח)** נוסחות בגרונם לאחר שחיטה והדם מקלח: **ג)** השוחט בלילה כדאמרי' בפרקין דלעיל השוחט בלילה שחיטתו כשרה בדיעבד אבל לכתחלה לא הס"ד ומה"ד בהמה מסוכנת שצריכה פרכוס וכו': **ד)** וממאי תיסק אדעתך למיסרא דבעית קרא למשרייה: **ה)** ואשמעי' רחמנא דקאי עלה נמי בלאו דאי: **ו)** דקאמר נותר ופרה עפרא בעלמא הוא כו' דבעי ר"ל וכו' ומשני כי קא מיבעי' ליה דאוריימא כו': **ז)** ה"מ לשנויי דריש לקיש: **ח)** דלמא אתא קרא לנבלה דלא אתיא מכח מסוכנת קודם מיתתה כגון שעשאה גיסטרא: **ט)** דא"כ מאי פריך במסקנא דלמא אתא קרא להך נבלה דלא הויא מסוכנת מעיקרא: **י)** משום דאין איסור חל על איסור ומשמע אפי' כו'. וע"ב רש"י כריתות דף כג ע"א ע"ש: **יא)** אין פירושו כההיא דבסמוך: **יב)** האי פירושו כההיא דלעיל: